

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ**

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

з дисципліни

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

**для здобувачів вищої освіти денної форми навчання ОП
«Менеджмент» спеціальності ступеня вищої освіти «Бакалавр»**

Вінниця – 2023

Калаченкова К.О.

Господарське право: навчально-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти денної форми навчання освітньої програми «Менеджмент» спеціальності ступеня вищої освіти «Бакалавр». – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 40 с.

Розробник:

Калаченкова К. О., к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права

Зав. кафедри господарського та адміністративного права, д.ю.н., доцент _____ Юлія ПАВЛЮЧЕНКО

“ _____ ” _____ 2023 року

© Калаченкова К.О., 2023.

© Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2023.

ВСТУП

Навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни «Господарське право» складені відповідно до освітньої програми «Менеджмент» для здобувачів вищої освіти спеціальності ступеня вищої освіти «Бакалавр».

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні для сучасних фахівців-менеджерів знань та розуміння щодо правового регулювання відносин в сфері господарювання, навичок з застосування та аналізу відповідних норм, а також оцінювати певні відносини в сфері господарювання.

Набуті результати навчання та компетентності дозволять здобувачеві розв'язувати складні теоретичні та практичні ситуації/кейси у сфері господарювання за умов дотримання законності та економічного правопорядку.

Вивчення навчальної дисципліни «Господарське право» передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти наступних **компетентностей та результатів навчання**, а саме:

- *загальні компетентності (ЗК):*

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

- *спеціальні компетентності (СК):*

СК13. Розуміти принципи права та використовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання визначені в освітній програмі:

ПРН-12	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
--------	---

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3		Цикл професійної та практичної підготовки, фундаментальною для здобувачів ОП «Менеджмент»	
Кількість годин всього - 90	Для спеціальності «Менеджмент»	Курс підготовки:	
		3	-
		Семестр	
		5	-
з них:	СП «Менеджмент»	Лекції	
		28 год.	-
		Практичні	
		14 год.	-
аудиторних – 42	СП «Менеджмент»	Лабораторні	
		Не передбачено	-
		Самостійна робота	
для самостійної роботи студента – 48		48 год.	-
	Рівень вищої освіти: перший	вид контролю: залік	
Кількість змістових модулів - 1	Ступінь освіти: бакалавр		

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Джерела господарського права

Господарські правовідносини та їх види. Поняття і система господарського права. Метод господарського права. Джерела господарського права. Господарське законодавство.

Тема 2. Загальні засади щодо господарської діяльності

Поняття та види господарської діяльності. Правова основа господарської діяльності. Суб'єкти та об'єкти господарської діяльності.

Тема 3. Поняття та види суб'єктів господарських правовідносин

Поняття, ознаки та види суб'єктів господарської діяльності. Загальна характеристика правового статусу господарських товариств. Загальна характеристика правового статусу фізичної особи - підприємця. Загальна характеристика правового статусу підприємств та їх об'єднань. Особливості статусу виробничого кооперативу. Особливості статусу підприємства релігійної організації. Особливості статусу кредитних спілок у сфері господарювання. Особливості статусу благодійних організацій у сфері господарювання.

Тема 4. Організація господарської діяльності

Створення суб'єктів господарювання. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання. Ліцензування в сфері господарювання. Умови здійснення господарської діяльності.

Тема 5. Припинення діяльності суб'єкта господарювання

Припинення суб'єктів господарювання або їх діяльності. Реорганізація суб'єктів господарювання. Правове регулювання банкрутства.

Тема 6. Загальні положення про майнову основу господарювання

Поняття та види майна у сфері господарювання. Поняття та види правового режиму майна у сфері господарювання. Загальна характеристика основних правових режимів майна у сфері господарювання. Джерела та способи формування майна суб'єктів господарювання. Корпоративні права у сфері господарювання.

Тема 7. Зобов'язальні відносини у сфері господарювання

Господарські зобов'язання: поняття і підстави виникнення, види, виконання та забезпечення виконання господарських зобов'язань. Припинення та недійсність господарських зобов'язань.

Тема 8. Загальні засади щодо господарського договору

Господарський договір: поняття і ознаки, правова основа, види і функції, зміст. Укладення господарських договорів. Виконання і забезпечення виконання

господарських договорів. Зміна та розірвання господарських договорів. Система господарських договорів.

Тема 9-10. Правове регулювання окремих видів договірних відносин

Правові засади здійснення розрахунків у сфері господарювання. Поняття розрахункових правовідносин, принципи та правова основа їх здійснення. Форми здійснення розрахунків у господарській діяльності. Порядок відкриття та обслуговування банківського рахунку. Відповідальність за порушення умов здійснення розрахунків у господарській діяльності.

Правове регулювання ціноутворення у сфері господарювання. Поняття, функції і види цін (тарифів). Законодавство про ціноутворення. Порядок встановлення цін (тарифів). Державне регулювання цін, контроль (нагляд) і спостереження у сфері ціноутворення. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства про ціни і ціноутворення.

Правове забезпечення якості продукції, товарів, робіт та послуг. Поняття та ознаки (критерії) якості продукції, товарів, робіт, послуг. Засоби забезпечення якості продукції, товарів, робіт, послуг (стандартизація і сертифікація). Державний нагляд за додержанням стандартів, норм та правил. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства щодо забезпечення якості продукції, товарів, робіт, послуг

Тема 11. Відповідальність у господарських правовідносинах

Поняття, принципи і функції господарсько-правової відповідальності. Види господарсько-правової відповідальності. Підстави і межі господарсько-правової відповідальності. Форми господарсько-правової відповідальності. Порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.

Тема 12. Загальні положення про захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання

Поняття та правова основа захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. Підстави захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. Форми захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання. Способи захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1.

Тема: Джерела господарського права. Загальні засади щодо господарської діяльності

Контрольні питання

1. Господарські правовідносини та їх види.
2. Поняття і система господарського права.
3. Метод господарського права.
4. Джерела господарського права. Господарське законодавство.
5. Поняття та види господарської діяльності.
6. Правова основа господарської діяльності.
7. Суб'єкти та об'єкти господарської діяльності.

Практичні завдання

Завдання 1.

Знайдіть в ГК України: три пари норм, які співвідносяться одна з одною як загальна і спеціальна; управомочуючі норми; зобов'язуючі норми; забороняючі норми; норми рівного підпорядкування та норми владних повноважень.

Завдання 2.

Підберіть джерела права щодо одного виду господарських відносин, серед яких не менше трьох законів.

Завдання 3.

Складіть алгоритм вибору видів господарської діяльності для закріплення їх у статуті суб'єкта господарювання.

Завдання 4.

Назвіть відмінності некомерційної господарської діяльності від інших видів діяльності (соціальної, волонтерської).

Завдання 5.

Вкажіть 3-5 нормативно-правових актів, які регулюють тільки комерційну діяльність та 3-5 нормативно-правових актів, які регулюють тільки некомерційну діяльність.

Завдання 6 (правова оцінка ситуації).

Захар неодноразово виконував будівельні роботи за договірну плату своїм сусідам та знайомим.

Чи є Захар суб'єктом господарської діяльності? Якщо «так», аргументуйте свою відповідь. Якщо «ні», за яких умов Захар може набути статусу суб'єкта господарювання? Які кваліфікуючі ознаки підприємницької діяльності? Які органи розглядають справи пов'язані із порушенням порядку зайняття підприємницькою діяльністю?

Питання для обговорення.

1. Вкажіть значення Господарського кодексу України для врегулювання

відносин у сфері господарювання.

2. Назвіть гарантії забезпечення рівного підпорядкування всіх учасників господарських відносин суспільному господарському порядку як методу господарського права.

3. Назвіть критерії, які є основою при вирішенні питання застосування ГК України і ЦК України.

4. Вкажіть співвідношення понять «учасники господарських відносин» і «суб'єкти господарювання».

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Бобкова А., Захарченко А. Види організаційно-господарських відносин. *Право України*. 2019. № 8. С. 65–80.

2. Джабраїлов Р.А., Малолітнева В.К., Гудіма Т.С. Перспективи модернізації господарського законодавства України в контексті концепції сталого розвитку. *Економіка та право*. 2018. Серія “Право”. № 2 (50). С. 3 - 19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpr_2018_2_2

3. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>

4. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>

5. Коваль І., Павлюченко Ю. Загальні засади господарського права та проблеми участі держави в регулюванні господарської діяльності. *Право України*. 2019. № 8. С. 15–30.

6. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Практичне заняття 2.

**Тема: Поняття та види суб'єктів господарських правовідносин.
Організація господарської діяльності**

Контрольні питання

1. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарської діяльності.
2. Створення суб'єктів господарювання.
3. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання.
4. Загальна характеристика правового статусу господарських товариств.
5. Загальна характеристика правового статусу фізичної особи - підприємця.
6. Загальна характеристика правового статусу підприємств та їх об'єднань.
7. Особливості статусу виробничого кооперативу.
8. Особливості статусу підприємства релігійної організації.
9. Особливості статусу кредитних спілок у сфері господарювання.
10. Особливості статусу благодійних організацій у сфері господарювання.

Практичні завдання

Завдання 1.

Охарактеризуйте порядок набуття статусу суб'єкта господарювання. Дайте перелік осіб, які не можуть бути засновниками суб'єкта господарювання.

Завдання 2.

Підготуйте рекомендації по внесенню змін до установчих документів господарської організації у зв'язку із змінами у найменуванні.

Завдання 3.

Заповніть таблицю «Порівняльно-правова характеристика господарських товариств» із посиланням на відповідні норми ЦК України, ГК України, ЗУ «Про АТ», ЗУ «Про ГТ», ЗУ «Про ТОВ та ТДВ».

Ознаки	АТ	ТОВ	ТДВ	ПТ	КТ
Категорії учасників					
Установчі документи					
Мінімальний розмір статутного (складеного) капіталу					
Органи управління					
Відповідальність учасників за зобов'язаннями товариства					
Рух учасників					
Виділення частки учасника з майна ГТ					

Завдання 4.

Підготуйте консультацію:

- 1) з використанням ПК України фізичній особі – підприємцю щодо видів та умов оподаткування;
- 2) майбутнім засновникам щодо створення публічного акціонерного товариства.

Завдання 5 (правова оцінка ситуації).

Гр-н Симоненко І.І. (позивач) – акціонер Приватного АТ «Рембудсервіс» звернувся до Господарського суду Вінницької області із позовом до Приватного АТ «Рембудсервіс» (відповідача) про визнання загальних зборів такими, що не відбулися, та визнання недійсним рішення загальних зборів акціонерів. При цьому позивач посилається на те, що він не був повідомлений про проведення зборів, а також, що збори проведено за відсутності кворуму. Представник позивача в судовому засіданні позов підтримав з підстав, зазначених у позовній заяві. Представник відповідача проти позову заперечив.

З протоколу загальних зборів вбачається, що у зборах брали участь акціонери, яким належать акції в загальній кількості 454 штук, що складає 60,53% від загальної кількості акцій товариства.

Ухвалами від 20.05.2023 р. та від 15.06.2023 р. відповідача було зобов'язано надати реєстр акціонерів, які були присутні на зборах 24.12.2022 р., однак відповідачем вимоги ухвали суду не виконано. Поважних причин невиконання вимог суду не встановлено.

Крім того, відповідачем не представлено доказів дотримання процедури скликання загальних зборів та повідомлення позивача про час та місце проведення цих зборів.

Статутом товариства не передбачено порядок повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів. Відповідач не представив доказів ані персонального повідомлення, ані доказів опублікування такого повідомлення.

Питання: 1) Чи є підстави для визнання рішення загальних зборів акціонерів недійсними? 2) Яке рішення повинен винести господарський суд? Свою відповідь обґрунтуйте, посилаючись на норми чинного законодавства, а також Постанову Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами корпоративних спорів». 3) Дайте правову оцінку ситуації.

Завдання 6 (правова оцінка ситуації).

Сокорева Н.І. (позивач) звернулася до Господарського суду м. Вінниця з позовом до Публічного АТ «Укрбудсервіс» (відповідача) про визнання недійсними рішень наглядової ради ПАТ «Укрбудсервіс» № 03/07 від 29.01.2022 р., № 04/07 від 27.02.2022 р., № 05/07 від 28.04.2022 р., № 3 07-1 від 08.06.2022 р... (в кількості 11 рішень). В судовому засіданні позивач підтримав заявлені позовні вимоги, водночас посилається на те, що протягом останніх 5 років не отримувала дивідендів, що, на думку позивача, зумовлене в тому числі прийняттям наглядовою радою товариства оскаржувальних рішень, які впливають із фінансово-господарської діяльності останнього.

В суді було встановлено, що 22 січня 2023 р. на загальних зборах акціонерів Публічного АТ «Укрбудсервіс», на якому був присутній і позивач, розглядалось питання щодо затвердження рішень наглядової ради за 2022 рік. Перед початком розгляду даного питання Головою наглядової ради було повідомлено, що 5 серпня 2022 р. Господарським судом м. Києва було прийнято рішення по справі, яким було визнано недійсним рішення загальних зборів акціонерів Публічного АТ «Укрбудсервіс» від 16 січня 2022 р., в частині обрання наглядової ради товариства, яке набрало законної сили. Головою правління було повідомлено, що за час дії наглядової ради товариства було прийнято 11 рішень.

Питання: 1) Чи є наглядова рада товариства легітимною? 2) Чи є підстави для оспорювання рішень наглядової ради товариства? 3) Як це порушує законні права та охоронювані законом інтереси позивача? 4) Яке рішення винесе суд? Свою відповідь обґрунтуйте із посиланням на норми чинного законодавства.

Питання для обговорення.

1. Вкажіть значення Господарського кодексу України для врегулювання відносин у сфері господарювання.
2. Назвіть гарантії забезпечення рівного підпорядкування всіх учасників господарських відносин суспільному господарському порядку як методу господарського права.

3. Назвіть критерії, які є основою при вирішенні питання застосування ГК України і ЦК України.
4. Назвіть мету та порядок державної реєстрації суб'єктів господарювання як загальної умови здійснення господарської діяльності.
5. Назвіть мету та порядок ліцензування певних видів господарської діяльності як спеціальної умови здійснення господарювання.
6. Назвіть особливості порядку формування майна господарських товариств різних видів у процесі утворення.
7. Назвіть відмінності унітарних та корпоративних підприємств.
8. Охарактеризуйте особливості правового статусу підприємств релігійних організацій та об'єднань громадян.
9. Наведіть аргументи «за» та «проти» здійснення підприємницької діяльності шляхом заснування приватного підприємства.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Гарагонич О.В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: проблеми теорії і практики: монографія /НАН України, Інститут економіко-правових досліджень. К., 2019. 406 с. URL: <http://surl.li/kziha> .
2. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>
3. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>.
4. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Практичне заняття 3.

Тема. Припинення діяльності суб'єкта господарювання. Загальні положення про майнову основу господарювання

Контрольні питання

1. Припинення суб'єктів господарювання або їх діяльності.
2. Реорганізація як спосіб припинення суб'єктів господарювання.
3. Банкрутство суб'єктів господарювання.
4. Поняття та види майна у сфері господарювання.
5. Поняття та види правового режиму майна у сфері господарювання.
6. Загальна характеристика основних правових режимів майна у сфері господарювання.
7. Джерела та способи формування майна суб'єктів господарювання.
8. Корпоративні права у сфері господарювання.

Практичні завдання

Завдання 1.

Складіть алгоритм дій кредитора у разі отримання ним інформації щодо неплатоспроможності його контрагента.

Завдання 2.

Проаналізуйте зміст статуту суб'єкта господарювання будь-якої організаційно-правової форми та дайте відповіді на такі питання: вид правового режиму майна; порядок формування майна, майнові права та обов'язки, порядок розподілу майна при ліквідації.

Завдання 3.

На підставі статутів 2-3 суб'єктів господарювання різних форм власності наведіть приклади складу майна, яке належить їм на підставі певного майнового права.

Завдання 4.

Підготуйте таблицю «Права та обов'язки кожного з учасників по справі про банкрутство боржника».

Завдання 5 (правова оцінка ситуації).

Директор державного аграрного підприємства через скрутне фінансове становище підприємства вирішив реалізувати частину майна – автотранспорт, що потребував ремонту, частину сировини та застаріле устаткування.

Чи має право директор на прийняття таких рішень? Який порядок реалізації майна державного підприємства? Чим майнові права державного підприємства відрізняються від аналогічних прав підприємств інших форм власності?

Завдання 6 (правова оцінка ситуації).

Приватне акціонерне товариство «ВінНаф» створене внаслідок реорганізації шляхом перетворення Товариства з обмеженою відповідальністю «ВінПроф». Акціонер товариства, який володіє акціями на суму 25% статутного капіталу товариства звернувся до товариства з заявою про вихід з числа учасників товариства та обмін належних йому акцій на частину майна товариства – один з чотирьох належних ПАТ «ВінНаф» складів.

Чи підлягають задоволенню вимоги акціонера? Чи підлягали б задоволенню вимоги цього ж учасника якщо б він заявив їх до реорганізації?

Питання для обговорення.

1. Вкажіть різницю між джерелами формування статутного (складеного) капіталу суб'єктів господарювання та джерелами формування майна суб'єктів господарювання.
2. Наведіть приклади майнових прав та обов'язків суб'єктів господарювання, які виникають з актів органів державної влади та місцевого самоврядування.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>

2. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>.

3. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Практичне заняття 4.

Тема. Зобов'язальні відносини у сфері господарювання. Загальні засади щодо господарського договору

Контрольні питання

1. Господарські зобов'язання: поняття і підстави виникнення, види, виконання та забезпечення виконання господарських зобов'язань.
2. Припинення та недійсність господарських зобов'язань.
3. Господарський договір: поняття і ознаки, правова основа, види і функції, зміст.
4. Порядок укладання, виконання і забезпечення виконання господарських договорів.
5. Зміна та розірвання господарських договорів.
6. Система господарських договорів.

Практичні завдання

Завдання 1.

Надайте юридичну консультацію щодо:

1. особливостей укладання господарського договору на основі типового та примірного договору;

1. укладання господарського договору у скороченій письмовій формі.

Завдання 2 (правова оцінка ситуації).

ТОВ «Фірма «ВІК» звернулася до господарського суду Херсонської області із позовом до ТОВ «Воку» про визнання недійсним договору про надання послуг по прийому, зберіганню та видачі паливно-мастильних матеріалів (ПММ). Позовні вимоги ТОВ «Фірма «ВІК» ґрунтуються на ствердженні позивача про відсутність у договорі істотної умови, якою є умова щодо строку зберігання позивачем дизельного пального та мазуту, яке він повинен отримувати від відповідача. В судовому засіданні позивач в особі свого представника підтримав позовні вимоги ТОВ «Фірма «ВІК» в об'ємі, викладеному в позовній заяві та доповненні до неї, з посиланням на ст. 180 ГК України, 215, 628, 638 ЦК України. Відповідач – ТОВ «Воку» позов не визнав.

Як встановлено судом та вбачається з матеріалів справи, 1 червня 2020 р. між ТОВ «Фірма «ВІК» і ТОВ «Воку» був укладений договір на надання послуг по прийому, зберіганню та видачі ПММ.

Предмет цього договору визначений в п. 1.1.: Виконавець (ТОВ «Фірма «ВІК») зобов'язується по розпорядженню замовника (ТОВ «Воку») приймати, зберігати та видавати ПММ: дизельне паливо, мазут, яке належить Замовнику, а Замовник – своєчасно зобов'язується сплачувати послуги Виконавця відповідно до умов даного договору.

За умовами договору (ч. 2 п. 2.1.) Виконавець – позивач, зобов'язується забезпечити приймання, зберігання і видачу ПММ за розпорядженням Замовника (відповідача), своєчасно інформувати Замовника про тарифи, режим праці, умови приймання і способи видачі ПММ, додаткових послугах. Замовник в свою чергу, бере на себе зобов'язання попередньо надавати узгоджені із виконавцем замовлення (за два дні до прийому, зберігання, видачі ПММ) по кількості пального, судну одержувача і місці його знаходження, а також провести оплату за виставленими виконавцем рахунками (п. 2.2.).

Сторони передбачили, що загальна сума договору визначається по замовленням відповідача. Вартість послуг за 1 метричну тонну дизельного палива, мазуту – 50 грн. Виконавець надає замовнику акт виконаних робіт, який той оплачує в строк 3 банківських днів (п.п. 3.1.-3.4.).

З тексту договору від 01.06.2020 р. вбачається, що строк дії цього правочину ТОВ «Фірма «ВІК» та ТОВ «Воку» визначили у п. 8.1., який має наступну редакцію: «Даний договір вступає в силу з моменту підписання його сторонами і діє до моменту виконання сторонами зобов'язань по ньому, а у частині взаємних розрахунків до повного їх завершення».

Взаємовідносини між ТОВ «Фірма «ВІК» та ТОВ «Воку» за умовами договору б/н від 01.06.2020 р. містять у собі як елементи договірних відносин про надання послуг, так і елементи договору зберігання.

Питання: 1) До якого різновиду із систему господарських договорів відноситься укладений між сторонами ТОВ «Фірма ВІК» та ТОВ «Воку» договір? 2) Якими договорами необхідно було оформити здійснення господарської діяльності по прийому, зберіганню та видачі паливно-мастильних матеріалів (ПММ)? 3) Чи можливо було передбачити в договорі елементи двох різних видів договорів (про надання послуг та зберігання)? 4) Чи є підстави для визнання договору про надання послуг недійсним? 5) Яке рішення повинен прийняти суд? Свою відповідь аргументуйте із посиланням на відповідні норми чинного законодавства.

Завдання 3 (правова оцінка ситуації).

Херсонський міжрайонний природоохоронний прокурор в інтересах держави в особі Хорлівської сільської Ради (позивач) звернувся до господарського суду с позовною заявою про визнання недійсним договору оренди земельної ділянки від 03.06.2020 р. з наступних причин: (1) договір нотаріально не засвідчений, чим порушено ст. 209 ЦК України та п. 118 Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (де вказано, що договір оренди земельної ділянки на строк більше 5 років підлягає обов'язковому нотаріальному посвідченню); (2) в договорі відсутня одна із істотних умов – питання збереження якості землі, а це, згідно ст. 15 ЗУ «Про

оренду землі», є підставою для відмови у державній реєстрації договору оренди, а також визнання договору недійсним.

З матеріалів справи встановлено, що Хорлівська сільська Рад (Орендодавець) та ВАТ «Каланчацька харчосмакова фабрика» (Орендар) уклала договір оренди земельної ділянки площею 0,24 га, яка розташована у адміністративних межах с. Хорли Каланчацького району Херсонської області. Цільове призначення земельної ділянки – для розміщення та обслуговування бази відпочинку. Договір укладений на підставі рішення Хорлівської сільської Ради від 24.09.2019 р. № 23. Зазначений договір 03.06.2020 р. був зареєстрований у Херсонській філії центру державного земельного кадастру, про що у книзі записів державної реєстрації договорів оренди землі вчинено запис № 040473300048.

Із огляду на встановлені факти укладання договору, його державної реєстрації, проаналізувавши чинне законодавство, суд дійшов висновку, що договір оренди укладений відповідно до приписів земельного законодавства та з дотриманням форми договору і порядку набуття ним чинності.

Питання: 1) До якої групи із системи господарських договорів відноситься договір оренди земельної ділянки? 2) Якими ознаками характеризується договір про оренду земельної ділянки? 3) За яких підстав можливо визнати договір оренди земельної ділянки недійсним? 4) Чи є підстави в даній ситуації для визнання договору оренди земельної ділянки недійсним? 5) Чи є обґрунтованими доводи прокурора? 6) Чи є правомірною позиція суду? Поясніть свою думку із посиланням на норми чинного законодавства.

Завдання 4.

Наведіть систему організаційно-господарських та майново-господарських договорів щодо одного із видів господарської діяльності.

Завдання 5.

Підберіть організаційно-господарські та майново-господарські договори, необхідні для здійснення будівельної діяльності.

Завдання 6.

Порівняйте такі договори (підряд на капітальне будівництво, договір на проведення проектних і досліджувальних робіт, договір на створення і передачу науково-технічної продукції) та оформіть у вигляді таблиці:

Критерій відмежування	Договір на капітальне будівництво	Договір на проведення проектних і досліджувальних робіт	Договір на створення і передачу науково-технічної продукції
Поняття договору			
Юридична характеристика			
Мета договору			
Предмет договору			
Істотні умови			

Права та обов'язки сторін			
Відповідальність сторін			

Завдання 7.

Підготуйте перелік договорів, які необхідно укласти: (а) засновникам майбутнього ТОВ «Космет-Парфюм» для заняття господарською діяльністю із виготовлення косметично-парфюмерної продукції; (б) орендному підприємству «Шахта «КрасноДон», яке займається видобутком вугілля, для створення дочірнього підприємства «Коксвугілля» для заняття господарською діяльністю із переробки вугілля.

Питання для обговорення.

1. Вкажіть перелік документів, які має оформити суб'єкт господарювання для отримання земельної ділянки з метою благоустрою пляжної зони (або розміщення розважальних атракціонів (каруселей, гойданок тощо), продажу нових автомобілів, торговельних центрів, будівництва багатоповерхового житлового будинку).

2. Назвіть по одному прикладу виникнення господарських зобов'язань на кожному із підстав, передбачених ст.174 ГК України, з посиланням на нормативно-правові акти.

3. Назвіть особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах.

4. Охарактеризуйте організаційно-господарські договори, майново-господарські договори, договори на реалізацію майна, продукції.

5. Охарактеризуйте договори на виконання робіт та договори про надання послуг.

6. Охарактеризуйте договори про господарську залежність.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>.

2. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>

3. Методи і технології пошуку контактів у відкритих джерелах URL: https://drive.google.com/file/d/1uuWDJdsVyAGNU6eYuKwYvSPAWWBRPVzu/view?usp=drive_web&authuser=0

4. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Практичне заняття 5.

Тема. Правове регулювання окремих видів договірних відносин
Правові засади здійснення розрахунків у сфері господарювання

Контрольні питання

1. Поняття розрахункових правовідносин, принципи та правова основа їх здійснення.
2. Форми здійснення розрахунків у господарській діяльності.
3. Порядок відкриття та обслуговування банківського рахунку.
4. Відповідальність за порушення умов здійснення розрахунків у господарській діяльності.

Практичні завдання

Завдання 1.

Проведіть порівняльний аналіз платіжних інструментів, що використовуються при безготівкових розрахунках за такими чинниками: суб'єкти, умови використання.

Завдання 2.

Підготуйте алгоритм дій щодо відкриття поточного банківського рахунку а) в національній валюті; б) в іноземній валюті з посиланнями на законодавство.

Завдання 3.

Проаналізуйте діюче законодавство та підготуйте консультацію щодо здійснення розрахунків за допомогою електронних грошей в Україні та за кордоном.

Питання для обговорення.

1. Опишіть порядок здійснення розрахунків у готівковій формі та умови їх проведення.
2. Вкажіть підстави та форми відповідальності за порушення законодавства при здійсненні розрахунків у господарській діяльності.
3. Розкрийте зміст предмету договору банківського рахунку, права та обов'язки сторін.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Дерев'янко Б.В. Ризики здійснення операцій з криптовалютою (біткойнами) громадян і суб'єктів господарювання України. Форум права: електрон. наук. фахове вид. 2017. № 3. С. 33–39. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_3_8.pdf.

2. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>

3. Грін О.О. Договори в цивільному праві України: Навчальний посібник: Альб. схем. О.О.Грін. Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2012. 219 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/8941/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%B8%20%D0%B2%20%D1%86%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%B0%D0%BB%D>

Правове регулювання ціноутворення у сфері господарювання

Контрольні питання

1. Поняття, функції і види цін (тарифів).
2. Законодавство про ціноутворення.
3. Порядок встановлення цін (тарифів).
4. Державне регулювання цін, контроль (нагляд) і спостереження у сфері ціноутворення.
5. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства про ціни і ціноутворення.

Практичні завдання

Завдання 1.

Підготуйте письмову консультацію суб'єкту господарювання щодо визначення ціни господарського договору в іноземній валюті / криптовалюти

Завдання 2.

Підберіть приклади застосування адміністративно–господарських санкцій до суб'єктів господарювання за порушення дисципліни ціноутворення. (щонайменше – три).

Завдання 3.

Підберіть норми господарського, цивільного, податкового, фінансового, законодавства, які регулюють питання визначення та встановлення цін (тарифів) на послуги аудитора, наведіть приклади.

Питання для обговорення.

1. Охарактеризуйте цінову політику, як один з основних напрямів економічної політики держави.
2. Назвіть повноваження АМКУ у сфері цін та ціноутворення.
3. Назвіть повноваження органів захисту прав споживачів у сфері ціноутворення.
4. Розкрийте порядок декларування зміни ціни
5. Назвіть гарантії, що надаються суб'єктам господарювання під час державного регулювання цін.
6. Дайте характеристику державного спостереження у сфері ціноутворення (державні органи, їх повноваження, об'єкти спостереження, методи впливу тощо).
7. Вкажіть підстави та форми здійснення перевірок суб'єктів господарювання по питаннях ціноутворення.
8. Вкажіть підстави та форми відповідальності за порушення дисципліни цін.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>
2. Аналіз договору перед підписанням: лакмусовий папірець від юристів
URL: https://drive.google.com/file/d/1zA7OlwuJ93kJtCE_-NipRN25cFo8yHyE/view?usp=drive_web&authuser=0

Правове забезпечення безпечності та якості продукції, товарів, робіт та послуг

Контрольні питання

1. Поняття та ознаки (критерії) якості продукції, товарів, робіт, послуг
2. Засоби забезпечення якості продукції, товарів, робіт, послуг (стандартизація і сертифікація)
3. Державний нагляд за додержанням стандартів, норм та правил.
4. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства щодо забезпечення якості продукції, товарів, робіт, послуг

Практичні завдання

Завдання 1.

Складіть схему «Порядок застосування адміністративно-господарських санкцій за порушення норм законодавства щодо якості продукції»:

Правопорушення	Державний орган, що застосовує санкцію	Вид санкції	НПА, що передбачає застосування цієї санкції

Завдання 2.

Складіть схему: права та обов'язки суб'єкта господарювання у сфері виробництва харчової продукції щодо забезпечення її якості та безпечності.

Завдання 3.

Підготуйте алгоритм дій юридичного відділу (юрисконсульта) підприємства при отриманні партії продукції неналежної якості.

Питання для обговорення.

1. Охарактеризуйте зміст поняття якості та розкрийте його складові.
2. Дайте характеристику видам сертифікації, з'ясуйте їх особливості.
3. Розкрийте зміст поняття якості харчового продукту у правовому розумінні.
4. Назвіть законодавчі акти, які регулюють державний нагляд за додержанням підприємцями стандартів, норм і правил по виробництву та випуску продукції.
5. Дайте характеристику ринковому нагляду та визначте його складові.

6. Визначте зміст технічного регулювання та охарактеризуйте його складові.
7. Дайте характеристику господарсько-правової відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності за порушення стандартів, норм і правил.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>

Практичне заняття 6.

Тема. Відповідальність у господарських правовідносинах. Загальні положення про захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання

Контрольні питання

1. Поняття, принципи і функції господарсько-правової відповідальності.
2. Види господарсько-правової відповідальності.
3. Підстави і межі господарсько-правової відповідальності.
4. Форми господарсько-правової відповідальності.
5. Порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.
6. Поняття та правова основа захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
7. Підстави захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
8. Форми захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
9. Способи захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

Практичні завдання

Завдання 1.

Систематизуйте підстави зменшення розміру та звільнення від господарсько-правової відповідальності.

Завдання 2. Заповніть таблицю

	Підстава застосування	Склад правопорушення	Суб'єкт відповідальності	Порядок реалізації відповідальності
			Суб'єкт застосування відповідальності	
Відшкодування збитків				
Штрафні санкції				
Оперативно-господарські санкції				
Адміністративно-господарські санкції				

Завдання 3.

Систематизуйте позитивні та негативні риси досудового, позасудового і судового порядку реалізації господарсько-правової відповідальності.

Завдання 4.

Підготуйте алгоритм дій щодо застосування господарських санкцій при порушенні контрагентом умов договору оренди (несплата орендної плати).

Завдання 5.

Підготуйте перелік доказів, якими у суді можуть бути підтверджені вимоги позивача щодо відшкодування збитків, завданих порушенням: строку поставки товару виробничо-технічного призначення; строку передачі виробничого обладнання в оренду.

Завдання 6.

Підберіть, використовуючи ГК України та ЦК України, приклади статей (не менше п'яти), в яких прямо передбачена можливість стягнення збитків за вчинене правопорушення у сфері господарювання.

Завдання 7.

Складіть таблицю щодо процедури оскарження застосування певної адміністративно-господарської санкції в адміністративному порядку, зазначивши орган оскарження, строки подання та розгляду скарги, можливі результати розгляду скарги, назву закону України, яким врегульовано цей порядок.

Завдання 8.

Підберіть необхідні способи захисту у разі таких порушень прав суб'єкта господарювання:

1. неправомірна відмова у видачі копії ліцензії;
2. розповсюдження у засобах масової інформації недостовірних відомостей про діяльність суб'єкта господарювання;
3. пошкодження автомобіля ПАТ, що знаходився на стоянці біля офісу;
4. прострочення оплати за договором лізингу;
5. відмова у заміні обладнання, недоліки якого не підлягають усуненню.

Питання для обговорення.

1. Вкажіть приклади порушень господарських договорів, за які можна застосувати оперативно-господарські санкції.
2. Наведіть приклади адміністративно-господарських санкцій організаційно-правового та майнового характеру.
3. Представте механізм застосування однієї з адміністративно-господарських санкцій, вказавши: вид адміністративно-господарської санкції, підставу її застосування, суб'єкта, уповноваженого застосовувати таку санкцію, порядок та строк її застосування.

Корисні посилання для самостійного опрацювання

1. Господарське право : навч. практикум / кол. авт. Резворович К. Р., Юнін О. С. та ін. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2021. 507 с URL: <http://surl.li/kzihc>.

2. Подцерковний О. П. Господарське право: підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14352>

3. Господарське право : навч. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/841/Hospodarske_pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

САМОСТІЙНА РОБОТА (СР) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи.

СР за дисципліною «Господарське право» виконується протягом вивчення дисципліни, а саме в 5 семестрі.

СР передбачає проведення дослідження та підготовку довідника по певному виду діяльності в сфері господарювання. Основна мета виконання СР –дослідити правові аспекти організації та здійснення певного виду діяльності суб'єкта господарювання.

СР виконується здобувачем самостійно. Дослідження проводиться з використанням інтернет ресурсів, періодичних публікацій та наукової літератури та повинно містити: титульний аркуш; зміст; вступ; основна частина; висновки; список використаних посилань; додатки.

Проведення дослідження передбачає такі етапи: *пошуковий* (визначення теми дослідження, пошук і аналіз законодавства, літератури тощо, постановка мети дослідження); *аналітичний* (збирання і вивчення інформації, аналіз наявної інформації, пошук оптимального способу досягнення мети дослідження, побудова алгоритму діяльності, складання плану реалізації дослідження: покрокове планування робіт, аналіз ресурсів); *практичний* (виконання запланованих дій щодо плану реалізації дослідження, поточний контроль якості, внесення змін у роботу); *презентаційний* (підготовка презентаційних матеріалів, презентація дослідження, вивчення можливостей використання результатів дослідження).

У **Змісті** відображається структура роботи із зазначенням її частин: вступ, нумерація і назви розділів, підрозділів, висновки, список використаних посилань і додатки, із зазначенням перших сторінок перерахованих частин.

Вступ розкриває сучасний стан відповідного виду діяльності (значення, статистичні данні, мета, завдання, тощо).

Основна частина роботи складається із відповідних завдань. Кожне завдання починається з нової сторінки. Основному тексту завдання може передувати передмова з коротким описом відповідного завдання.

Завдання:

1. Аналіз діючого законодавства та проектів нормативно-правових актів щодо відповідного виду діяльності.

2. Аналіз конкурентного середовища відповідного виду діяльності.
3. Перелік документів необхідних для здійснення відповідного виду діяльності.
4. Майно, яке необхідне для здійснення відповідного виду діяльності.
5. Договори, які необхідні для здійснення відповідного виду діяльності.
6. Відповідальність за порушення законодавства щодо відповідного виду діяльності: види, підстави, основні заходи.
7. Аналіз наукових досліджень (не менше 5 джерел за останні 2 роки) і проблем щодо відповідного виду діяльності.

Види діяльності:

1. Рекламна діяльність
2. Бізнес-туризм
3. Екскурсійна діяльність
4. Медичний туризм
5. Здійснення господарської діяльності в мережі Інтернет
6. Розважальна діяльність
7. Культурно-пізнавальна діяльність
8. Туристична діяльність
9. Спортивно-оздоровча діяльність
10. Курортна діяльність
11. Діяльність з надання послуг (вид послуг обирає студент самостійно, але погоджує з викладачем)
12. Діяльність з виконання робіт (вид робіт обирає студент самостійно, але погоджує з викладачем)
13. Торгівельна діяльність
14. ІТ-діяльність
15. Діяльність в сфері освіти
16. Діяльність в сфері логістики
17. Ресторанна справа
18. Готельний бізнес
19. Організація свят
20. Ін. види діяльності. Здобувач може запропонувати інший вид діяльності, але погоджує це з викладачем.

У **Висновках** викладають наукові та практичні результати, отримані в роботі.

Список використаних посилань слід розміщувати в порядку появи джерел у тексті з наскрізною нумерацією за зростанням.

Нормативно-правові акти вносяться до списку при першому їх використанні в тексті роботи із зазначенням останнього офіційного джерела опублікування з урахуванням змін і доповнень. При подальшому використанні тих же нормативно-правових актів посилання на них робиться безпосередньо в тексті (у круглих дужках).

При посиланнях на наукові публікації, навчальну та іншу літературу у списку використаних джерел необхідно вказувати їх один раз і оформляти відповідно до вимог, а в тексті роботи – у квадратних дужках вказувати номер джерела і конкретну сторінку, наприклад, [15, с. 25]. При повторному посиланні на те ж джерело в тексті роботи вказується раніше присвоєний номер і номер іншої сторінки [15, с. 45].

Додатки до довідника повинні містити інформаційні матеріали, що є базою аналітичних досліджень, і розміщуватись на останніх сторінках.

У додатки можуть бути включені:

- додаткові ілюстрації або таблиці;
- наукові публікації;
- матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можуть бути внесені до основної частини (оригінали фотографій, мікро афіші; проміжні математичні докази, формули, розрахунки; протоколи випробувань; інструкції, методики, анкети опитувань тощо);
- додатковий перелік джерел, на які не було посилань у роботі, але які можуть викликати інтерес;
- тощо.

Довідник оформлюється в електронному або паперовому вигляді. Вимоги до оформлення: шрифт Times New Roman 14, одинарний інтервал, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Обсяг – не більше 15 сторінок. Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки. На титульному аркуші, окрім загальнообов'язкових формулювань, повинні бути вказані: тематика дослідження; ПІБ здобувача, які виконав дану роботу.

Захист самостійної роботи проводиться шляхом презентації/захисту на останньому практичному занятті.

5. МЕТОДИ І ФОРМИ КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса».

При викладанні дисципліни «Господарське право» використовуються такі методи контролю: усне та письмове опитування (у тому числі тестування); дискусії; робота в групах; розв'язання кейсів; розв'язання ситуацій; ділові ігри; індивідуальні завдання; модульні контрольні роботи тощо.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запроваджені в Університеті за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, що доводяться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума балів за всі виконані завдання протягом 5-го семестру та виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного контролю (залік). Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач складає **100 балів**, що складаються з:

- 1) організаційно-навчальної роботи (60 балів);
- 2) самостійної роботи (25 балів);
- 3) модульної контрольної роботи (15 балів).

Система оцінювання знань

Поточний контроль (max 100 балів)			
Організаційно-навчальна робота здобувача вищої освіти в аудиторії (6 практичних занять)	Самостійна робота	МКР	Загальна кількість балів
60	25	15	100

ОРГАНІЗАЦІЙНО-НАВЧАЛЬНА РОБОТА здобувачів в аудиторії оцінюватися з урахуванням участі в практичних заняттях (усні/письмові відповіді, доповнення, розв'язання ситуацій, розв'язання кейсів, складання алгоритмів дій тощо).

Організаційно-навчальна робота включає систематичну роботу на практичних заняттях.

Максимальна кількість балів за роботу на одному практичному занятті дорівнює 10 балів. Максимальна кількість балів організаційно-навчальної роботи дорівнює 60 балів (6 практичних занять по 10 балів). На останньому практичному занятті проводиться модульний контроль та підведення підсумків з дисципліни.

Критерії оцінювання розгорнутих відповідей (надання консультацій/рекомендацій, алгоритмів дій, доповнень відповідей тощо).

Завдання з розгорнутою відповіддю в усній/письмовій формі передбачають створення авторського висловлення в письмовій та в усній формах відповідно до запропонованого завдання.

Критерії оцінювання розв'язання ситуацій, розв'язання кейсів, складання алгоритмів дій та інших практичних завдань:

10 балів виставляється здобувачеві, що показав всебічні знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу під час правової оцінки ситуації, зроблено логічні висновки.

9 балів виставляється здобувачеві, що показав глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу під час правової оцінки ситуації, зроблено логічні висновки.

8 балів виставляється здобувачеві, що показав повні знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, що засвоїв основну літературу, рекомендованої програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності під час правової оцінки ситуації, є висновки.

7 балів виставляється здобувачеві, що показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, що засвоїв чинне законодавство і основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив здібності в ході практичної діяльності, містяться певні висновки.

6 балів виставляється здобувачеві, що показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, що засвоїв чинне законодавство і основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив здібності в ході практичної діяльності, висновки відсутні.

5 балів виставляється здобувачеві, що показав знання загального матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з чинним законодавством і основною літературою, рекомендованою програмою курсу, що виявив здібності в ході практичної діяльності, висновки відсутні.

4 бали виставляється здобувачеві, який показав певні знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з чинним законодавством і основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді при правовій оцінці ситуації, сумнівні висновки. Цей бал виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

3 бали виставляється здобувачеві, який показав часткові знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді правової оцінки ситуації, зокрема, неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання при правовій оцінці ситуації.

2 бали виставляється здобувачеві, який показав знання тільки основних понять з навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи.

1 бал виставляється здобувачеві, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, проте має загальне уявлення основних понять з навчальної дисципліни.

0 балів виставляється здобувачеві, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики або який відмовився відповідати.

Відповідь на контрольні питання з теми в письмовій/усній формі або доповнення оцінюють до 3 балів за такими критеріями:

- повнота розуміння завдання - від 0 до 0,5 бали;
- вираження власної думки щодо теми завдання - від 0 до 0,5 бали;
- послідовність викладеного матеріалу - від 0 до 0,5 бали;
- термінологічний апарат, правильність уживання - від 0 до 0,5 бали;
- здатність робити висновки - від 0 до 1 бала.

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Господарське право» оцінюється у **25 балів**. Оцінювання дослідження відповідно до критеріїв та відбувається шляхом визначення балів по кожному завданню, яке оцінюється максимум в 3 бали (7 завдань по 3 бали = 21 бал), 1 бал за оформлення електронного довідника та 3 бали за захист й уміння відповідати на питання опонентів під час презентації довідника, лаконічність і аргументованість відповідей.

Виконання кожного завдання оцінюється з урахуванням таких критеріїв: повнота змісту; наявність помилок; конкретність аналізу нормативно-правових актів; індивідуальність виконання (**якщо надходять дві і більше ідентичних робіт – жодна робота НЕ зараховується!!!**).

На підставі визначеної загальної кількості балів, отриманих здобувачем викладач визначає бал змістової частини дослідження шляхом сумування загальної кількості балів з кожного критерію.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА виконуються на останньому практичному занятті у письмовій формі та передбачає вирішення тестів або розв'язання ситуацій. Модульний контроль оцінюється максимально в **15 балів**.

Критерії оцінювання вирішення тестів:

МОДУЛЬНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ, що полягають у розв'язанні тестових завдань оцінюється 0,5 бали за 1 правильно вирішений тест. Максимальна кількість балів становить – **15 балів** (30 тестів * 0,5 бали).

Критерії оцінювання письмової відповіді на модульній контрольній роботі розв'язанні ситуацій:

15-12 балів виставляється здобувачеві, що показав всебічні та глибокі знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, основної та додаткової літератури, рекомендованої програмою курсу, що проявив творчі здібності в розумінні, викладенні та використанні програмного матеріалу під час правової оцінки ситуації, зроблено логічні висновки.

11-8 балів виставляється здобувачеві, що показав повні знання передбаченого програмою матеріалу, законодавства, що засвоїв основну літературу, рекомендованої програмою курсу, що виявив стабільний характер знань і здібності до їх самостійного заповнення та оновлення в ході практичної діяльності під час правової оцінки ситуації, є висновки.

7-5 балів виставляється здобувачеві, що показав знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, що засвоїв чинне законодавство і основну літературу, рекомендовану програмою курсу, що виявив здібності в ході практичної діяльності, висновки відсутні.

4-3 бали виставляється здобувачеві, який показав певні знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з чинним законодавством і основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді при правовій оцінці ситуації, сумнівні висновки. Цей бал виставляється і у разі недостатньо аргументованого викладення матеріалу, недостатньо чітко і послідовно висловленої відповіді.

2-1 бали виставляється здобувачеві, який показав часткові знання основного матеріалу в обсязі навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи, знайомий з основною літературою, рекомендованою програмою курсу, який проте припустився неточностей у відповіді правової оцінки ситуації, зокрема, неточність формулювань окремих понять, або який показав поверхневе знання при правовій оцінці ситуації.

0,5 балів виставляється здобувачеві, який показав знання тільки основних понять з навчальної програми, необхідному для майбутньої роботи.

0 балів виставляється здобувачеві, який виявив істотні прогалини у знанні основного програмного матеріалу, що виражається у незнанні основних понять та положень навчального курсу, в невмінні пов'язати теоретичний матеріал з прикладами з чинного законодавства, юридичної практики або який відмовився відповідати.

Здобувач вищої освіти має право замінити будь-який вид роботи поточного контролю протягом семестру на наступні види індивідуального завдання:

✓ **наукової роботи здобувача вищої освіти з дисципліни**: участі у науковій конференції з опублікуванням тез доповіді з дисципліни (15 балів); опублікування тез доповіді без участі в науковій конференції з дисципліни (10 балів); участь у науковій конференції (семінарі, науковому гуртку) без опублікування тез доповіді з дисципліни (5 балів)

Тези (від гр. tess. положення, твердження) – це коротко, точно, послідовно сформульовані ідеї, думки, положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці. Вони містять матеріали, положення, категорії, які автор вперше вводить у науковий обіг.

Тези доповіді можуть бути підготовлені на науково-практичні конференції, семінари, наукові гуртки юридичного спрямування. Наприклад: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Весняні юридичні читання – 2023. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки», що проводиться юридичним факультетом Донецького національного університету імені Василя Стуса; ін. Обсяг тез становить, як правило, 2-3 сторінки друкованого тексту через 1-1,5 інтервали. Вимоги до тез доповідей визначаються організаторами відповідних конференцій, семінарів, тощо і знаходяться в інформаційних листах відповідних конференцій, семінарів тощо (на сайтах організаторів).

✓ **підготовка та проведення ділової гри з дисципліни (5-10 балів)**.

Ділова гра є елементом активного навчання і представляє собою моделювання професійної діяльності у штучно створеній проблемній ситуації. *Метою ділової гри* є вирішення актуальної практичної ситуації/кейсу. Ділова гра має на меті навчити здобувачів освіти виявляти проблемні ситуації, що виникають у професійній діяльності, визначати причини їх виникнення, розробляти та оцінювати шляхи вирішення цих проблем, приймати рішення та визначати механізми його реалізації, комунікувати у різних ролях ¹.

Можуть бути наступні різновиди ділових ігор:

Групова дискусія – метод проведення ділової гри, який формує навички роботи групи. При її виконанні учасники разом працюють над пошуком вирішення визначеної проблеми, дотримуючись правила проведення дискусії.

Рольова гра – метод проведення ділової гри, суть якого полягає в тому, що учасники тимчасово переймають на себе індивідуальні ролі і демонструють поведінкові моделі, які, як вони вважають, відповідають цим ролям.

Імітаційна гра представляє собою імітацію практичної діяльності і, тим самим, створює в учасників гри уявлення про те, як слід було б діяти у певних умовах.

Організаційно-діяльнісна гра та **емоційно-діяльнісна гра** не передбачають жорстких правил і спрямовані на вирішення міждисциплінарних проблем через розкриття особистого потенціалу учасників.

Інноваційна гра спрямована на формування інноваційного мислення, тобто генерацію нових ідей у традиційній системі дій.

Стратегічна гра передбачає колективне створення картини майбутнього розвитку ситуації.

Комбінована гра – комплексне використання вищезазначених методів проведення ділової гри.

Методичне забезпечення ділової гри включає такі матеріали: короткий опис змісту гри / сценарій гри, параметри гри / програма гри, набір необхідних для проведення гри матеріалів. Під час підготовки ділової гри та методичного забезпечення для її проведення необхідно враховувати такі чинники: особливості аудиторії, базові знання здобувачів, особливості їхнього світосприйняття, складність об'єкта імітації, специфіку дисципліни тощо. Ділова гра складається з 3-х етапів: вступна частина, в якій описується постановка проблеми, визначаються ролі учасників та оголошується програма гри; безпосередньо процес гри – вирішення проблемної ситуації та презентація результатів; підбиття підсумків.

Критерії оцінювання ділової гри з орієнтацією на комплекс знань, умінь та навичок, що оцінюються:

- інформативна місткість, повнота виступів – 1-2 бали;
- вільна орієнтація у матеріалі – 1-2 бали;
- аргументованість, доказовість, переконливість висновків – 1-2 бали;

¹ Методичні рекомендації до розробки критеріїв оцінювання типових завдань у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса / За заг. ред. Т. Л. Нагорняк, Л. В. Юрчишена. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 58 с.

- якість представлення результатів (чіткість, логічність, уміння виділити головне) – 1-2 бали;
- активність – 1 бал;
- оригінальність, креативність та інноваційність підходу – 1 бал.

- **аналіз наукової літератури (2 бали).**

Аналіз наукової літератури спрямований на опанування освітньої програми, а саме: вміння аналізувати та синтезувати, надавати оцінку, використання інформаційних технологій.

Робота над аналізом наукової літератури обмежена тими джерелами, що мають безпосереднє відношення до заданого питання чи теми (погоджується з викладачем). Щонайменше третина джерел мають бути видані протягом останніх 3-х років, не потрібно надміру використовувати застарілі джерела. Джерела, що пропонуються здобувачем для аналізу заданого питання мають бути диференційовані з акцентом на наукові види. Зокрема, підручники, посібники, інформаційні видання мають займати в аналізі не більше 30 відсотків, решта джерел мають бути науковими: монографії, дисертації, автореферати дисертацій, наукові статті, тези доповідей на наукових конференціях тощо. Джерела, що пропонуються на аналіз повинні бути оформлені відповідно до встановлених вимог, які можна знайти за посиланням: <https://www.nas.gov.ua/publications/news/Documents/Radchenko-DSTU.pdf>. Аналіз літератури має супроводжуватись висвітленням та аналізом основних ідей авторів окремих джерел, містити кінцеве узагальнення та висновки здобувача.

- **розв'язання кейсів (5 балів)**

Кейс являє собою реальні або уявні ситуації, що мали місце у певній сфері діяльності або до них максимально наближені та слугують основою для обговорення окремими здобувачами чи групою здобувачів під керівництвом викладача. *Мета кейсу* – оцінити рівень знань та вмінь здобувачів вищої освіти, проаналізувати результати в частині їх відповідності до очікуваного переліку зазначених в ОП результатів навчання та компетентностей, визначити рівень засвоєння і опанування кожним здобувачем, вміння використовувати його у практичних ситуаціях.

Критерії оцінювання розв'язання кейсів:

5-4 балів: уміння чітко виявляти проблеми, ґрунтовні оригінальні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у кейсі, високу спроможність застосування здобутих теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, використання цікавого додаткового фактичного матеріалу (наприклад, статистичних даних для обґрунтування власної позиції), уміння логічно, послідовно викладати своє бачення у процесі обговорення, здатність якісно подавати свою позицію у різних формах (наприклад, у вигляді презентації).

3 балів: уміння чітко виявляти проблеми, наявні пропозиції щодо вирішення проблемної ситуації, заданої у кейсі, наявність у відповіді теоретичних знань з дисципліни у практичних ситуаціях, уміння викладати власне бачення у процесі обговорення, результат виконання поданий у заданій формі.

2 бали: пропозиції, що частково вирішують проблемну ситуацію, задану у кейсі, присутність у відповіді теоретичних знань з дисципліни, але допущені суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, мови викладу, форм подання.

Від 0 до 1 балів: пропозиції, що або взагалі не мають стосунку до вирішення проблеми або частково вирішують проблемну ситуацію, задану у кейсі, слабка присутність у відповіді теоретичних знань з дисципліни, допущені суттєві недоліки щодо обґрунтування позиції, що ставлять її під сумнів, мова викладу та форми подання лише частково відповідають професійному рівню або взагалі не відповідають.

✓ **Доповідь, реферат, презентація (2 бали)** готуються за заздалегідь погодженою з викладачем темою і оцінюється відповідно до: змістовної наповненості, актуальності використаних джерел, логіки і послідовності викладу матеріалу, наявності висновків та оприлюднення результатів проведеної роботи.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється за результатами накопичення балів за поточний контроль. Форма контроль – **залік**.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	
0-59	FX	незараховано

6. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Господарські правовідносини та їх види.
2. Поняття і система господарського права.
3. Метод господарського права.
4. Джерела господарського права. Господарське законодавство.
5. Поняття та види господарської діяльності.
6. Суб'єкти та об'єкти господарської діяльності.
7. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарської діяльності.
8. Загальна характеристика правового статусу господарських товариств.
9. Загальна характеристика правового статусу фізичної особи - підприємця.
10. Загальна характеристика правового статусу підприємств та їх об'єднань.
11. Особливості статусу виробничого кооперативу.

12. Особливості статусу підприємства релігійної організації.
13. Особливості статусу кредитних спілок у сфері господарювання.
14. Особливості статусу благодійних організацій у сфері господарювання.
15. Створення суб'єктів господарювання.
16. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання.
17. Ліцензування в сфері господарювання.
18. Умови здійснення господарської діяльності.
19. Припинення суб'єктів господарювання або їх діяльності.
20. Реорганізація суб'єктів господарювання.
21. Правове регулювання банкрутства.
22. Поняття та види майна у сфері господарювання.
23. Поняття та види правового режиму майна у сфері господарювання.
24. Загальна характеристика основних правових режимів майна у сфері господарювання.
25. Джерела та способи формування майна суб'єктів господарювання.
26. Корпоративні права у сфері господарювання.
27. Господарські зобов'язання: поняття і підстави виникнення, види, виконання та забезпечення виконання господарських зобов'язань.
28. Припинення та недійсність господарських зобов'язань.
29. Господарський договір: поняття і ознаки, правова основа, види і функції, зміст.
30. Укладення господарських договорів.
31. Виконання і забезпечення виконання господарських договорів.
32. Зміна та розірвання господарських договорів.
33. Система господарських договорів.
34. Поняття розрахункових правовідносин, принципи та правова основа їх здійснення.
35. Форми здійснення розрахунків у господарській діяльності.
36. Порядок відкриття та обслуговування банківського рахунку.
37. Відповідальність за порушення умов здійснення розрахунків у господарській діяльності.
38. Поняття, функції і види цін (тарифів). Законодавство про ціноутворення.
39. Порядок встановлення цін (тарифів).
40. Державне регулювання цін, контроль (нагляд) і спостереження у сфері ціноутворення.
41. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства про ціни і ціноутворення.
42. Поняття та ознаки (критерії) якості продукції, товарів, робіт, послуг.
43. Засоби забезпечення якості продукції, товарів, робіт, послуг (стандартизація і сертифікація).
44. Державний нагляд за додержанням стандартів, норм та правил.
45. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства щодо забезпечення якості продукції, товарів, робіт, послуг.

46. Поняття, принципи і функції господарсько-правової відповідальності.
47. Види господарсько-правової відповідальності.
48. Підстави і межі господарсько-правової відповідальності.
49. Форми господарсько-правової відповідальності.
50. Порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.
51. Поняття та правова основа захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
52. Підстави захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
53. Форми захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
54. Способи захисту прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. (Із змінами).
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144. (Із змінами).
3. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України № 2597-VIII від 18.10.2018 р. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 19. Ст. 74 (Із змінами).
4. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12. 2010 р. № 2755 - VI. *Офіційний Вісник України*. 2010. № 92. Ст. 3248. (Із змін. та допов.).
5. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. № 68. Ст. 4066. (Із змін. та допов.).
6. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 р. № 3659-XII *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 50. Ст. 472. (Із змін. та допов.).
7. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 р. № 2258 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 9. Ст. 50.
8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121 – III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5-6. Ст. 30. (Із змін. та доп).
9. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2473-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. № 30. Ст. 239 (Із змін. та допов.).
10. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576 – VII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49. Ст. 682. (Із змін. та допов.).
11. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків (в редакції Закону № 738-IX від 19.06.2020): Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96 – ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 51. Ст. 292.

(Із змін. та доп.)

12. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України в редакції від 26.11.2015 р. №755 – IV. *Відомості Верховної Ради України* . 2016. № 2. Ст. 17. (Із змін. та доп.).

13. Про електронну комерцію: Закон України від 03 вересня 2015 р. №675 – VIII. *Офіційний вісник України*.2015.№ 78.Ст.2590.(Із змін. та допов.).

14. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 р.№922 – VIII. *Офіційний вісник України*.2016.№ 15. Ст.582. (Із змін. та допов.).

15. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. №236/96 – ВР. *Відомості Верховної Ради України*.1996. № 36. Ст. 164. (Із змін. та допов.)

16. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001.№ 12.Ст. 64.(Із змін. та допов.).

17. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959 -XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991.№ 29. Ст. 377.(Із змін. та допов.).

18. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. №1560-XII.*Відомості Верховної Ради України*. 1991.№ 47. Ст. 646. - (Із змін та допов.).

19. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. №4- IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36.Ст. 266.(Із змін. та допов.).

20. Про інформацію: Закон України в редакції Закону від 13.01.2011р. №2938–VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011.№ 32. Ст. 313. (Із змін. та допов.).

21. Про концесію: Закон України від 3 жовтня 2019 р. № 155-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 48. Ст. 325. (Із змін. та допов.).

22. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. №222 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158. (Із змін. та доп.).

23. Про наукову та науково – технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. №848 – VIII. *Офіційний вісник України*.2016.№ 2.Ст.40.(Із змін. та допов.).

24. [Про оренду державного та комунального майна](#): Закон України від від 03.10.2019р. № 157-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 4. Ст. 25. (Із змінами).

25. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. №2658 – III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 47. Ст. 251.

26. Про приватизацію державного та комунального майна: Закон України від 18 січня 2018. № 2269 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*.2018.№12. Ст.68 (Із змін. та допов.).

27. Про природні монополії: Закон України від 20 квітня 2000 р. №1682 – III. *Відомості Верховної Ради України*.2000. № 30.Ст. 238. (Із змін. та допов.).

28. Про рекламу: Закон України Закону № 1121-IV від 11.07.2003. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 8. Ст. 62. (Із змін. та допов.).
29. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23 лютого 2006 р. №3480 – IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 31. Ст. 268. (Із змін. та допов.).
30. Про стандартизацію: Закон України від 06 червня 2014 р. № 1315-VII . *Відомості Верховної Ради України*. 2014. №31. Ст.1058 (Із змін. та допов.).
31. Про страхування: Закон України від 21 жовтня 1997 р. №85/96 – ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 2. Ст. 4. (Із змін. та допов.)
32. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15 січня 2015 р. №124 – VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. Ст. 96. (Із змін. та допов.).
33. [Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю](#): Закон України від 06 лютого 2018. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 13. Ст.69.
34. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. №19-20. Ст 190 (Із змін. та допов.).
35. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III . *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 1. Ст.1. (Із змін. та допов.)
36. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04 лютого 2021 р. №1201 – IX. *Офіційний вісник України*. 2021. № 22. Ст. 976.
37. [Про холдингові компанії в Україні](#): Закон України від 15 березня 2006 р. № 3528-IV. *Відомості Верховної Ради*. 2006. № 34. Ст.291. (Із змінами).

Основна література

1. Велика українська юридична енциклопедія Т.15. Господарське право / редкол. В.А. Устименко (голова) та ін.; Нац. Акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. Юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2019. 784 с.
2. Вінник О. М., Шаповалова О. В. Господарське право в умовах цифровізації економіки: навчальний посібник. За заг. ред. Вінник О. М. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2020 . 295 с.
3. Господарське право (Загальна частина): підручник / Загальна редакція: В.С. Щербини, В.В. Рєзнікової. Київ: Видавництво Ліра-К. 2021. 448 с.
4. Господарське право: загальна частина : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Юніна М. П. та ін.]. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. 262 с.
5. Господарське право : навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.
6. Господарське право : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. Одеса : НУ "ОЮА", 2021. 166 с.

7. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки) : навчальний посібник / д-р юрид. наук, проф. Б. В. Дерев'янку; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с.

8. Господарське право: Практикум / А.Г. Бобкова (кер.авт. кол.), К.О. Калаченкова, Ю.О. Моїсєєв, Ю.М. Павлюченко та ін.; за заг. ред. А.Г. Бобкової. Харків : Право, 2018. 592 с.

9. Господарське право: підручник для вищ. навч. закл. / за ред. О.П. Подцерковного. – 3-тє вид., допов. та переробл. – Одеса : Фенікс, 2020. 612 с.

10. Несинова С. В., Воронко В. С., Чебикіна Т. С. Господарське право України. Навч. посіб. / за заг. ред. С. В. Несиної. К.: Центр учбової літератури, 2020. 564 с

Допоміжна література

1. Гончаренко О.М. Теоретико-правові засади саморегулювання господарської діяльності: автореф. ... доктора юрид. наук: 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право. К.: 2020. 39 с.

2. Горбова Н. А. Господарське право України: навч. посібник. Мелітополь: Однорог Т. В., 2019. 126 с.

3. Господарське право в схемах і таблицях : навч. посіб. / Т. І. Швидка. Харків : Право, 2019. 130 с.

4. Господарське право: підручник для вищ. навч. закл. / за ред. О.П. Подцерковного. – 3-тє вид., допов. та переробл. Одеса : Фенікс, 2020. 612 с.

5. Господарське право: навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю Федьковича. 2020. 144 с.

6. Господарське право України: підручник / Скільська М.І., Сарана С.В., Терещенко О.А; за заг. ред. Терещенка А.Л.: Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». Київ: Університет «Україна», 2021. 338 с.

7. Грабар О. С., Калаченкова К. О. Особливості реєстрації фізичної особи-підприємця через застосунок «Дія». *Modern research in world science. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. SPC "Sci-conf.com.ua". Lviv, Ukraine. 2022. Pp. 1534-1537. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-research-in-world-science-15-17-maya-2022-goda-lvov-ukraina-arhiv/>.*

8. Kateryna Kalachenkova, Svitlana Melnyk, Yuliia Pavliuchenko, Olena Titova, Raisa Kvasnytska. Principles of Business Activity in the Context of Sustainable Development. *The Importance of New Technologies and Entrepreneurship in Business Development: In The Context of Economic Diversity in Developing Countries*: ICBT: International Conference on Business and Technology. 2021. Pages 273-285 URL <https://link.springer.com/book/10.1007%2F978-3-030-69221-6>

9. Калаченкова К.О. Титова О.В. Про окремі аспекти оптимізації управління комунальними унітарними підприємствами. Юридичний науковий

електронний журнал. 2020. №9. С. 129-133. URL <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=131>

10. Калаченкова К. О. Підприємництво та бізнес: трансформація співвідношення категорій в еру інформатизації. *Порівняльно-аналітичне право*. № 2. 2020. С. 15-18. URL: <http://pap-journal.in.ua/2020-2>

11. Калаченков К. О., Захарчук Д. О. Щодо особливостей правового регулювання режиму Дія Сіті для юридичних осіб. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 5/2022. С. 372-375. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-5/86>. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2022/86.pdf

12. Калаченкова К.О., Захарчук Д.О., Буравська А.А. ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 238-242. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/54.pdf

13. Калаченкова К.О., Довгань Б.В. Щодо визнання криптовалюти засобом платежу на території України: теоретико-правове обґрунтування. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. № 1(2022). С. 95-103. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.1.9> URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13275>

14. Калаченкова К.О., Довгань Б.В. Правові аспекти дискримінації в рекламній діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 263-265. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/63> URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/63.pdf

15. Калаченкова К. О., Почапська Л. В. Проблемні питання правового регулювання рекламної діяльності блогерів // *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Юридичні науки". 2023. № 4. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-4-8833> URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16832863545324.pdf>

16. Калаченкова К.О., Грабар О.С. Правове регулювання недобросовісної реклами // *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Юридичні науки". 2023. № 5. DOI <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-5-8864> URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16842318873651.pdf>

17. Корнеев Ю.В. Підприємницьке право України: навч. посіб. Київ, Центр учбової літератури, 2019, 120 с.

18. Лавренюк Т.А. Принципи господарського права: інструментальний аспект. дис. ... канд.юрид. наук: 081 «Право». Харків, 2021.

19. Малолітнева В.К. Господарсько правовий інститут публічних закупівель: монографія. Київ: ДУ «Інститут економіко правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України, 2020. 412 с

20. Правове регулювання господарської діяльності малих та середніх підприємств: монографія, Д.С. Коритін; Нац. Акад. Прав. наук України: НДІ прав. забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України. Харків. 2021. 240 с.

21. Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання: монографія / В. М. Адам та ін.; за заг. ред. М. С. Долинської. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. 247 с.

22. Prytula, A., Lutsyk, V., Sviatoshniuk, A., Tkalia, O., Kalachenkova, K. (2021). Cryptocurrency in transnational offenses: criminal and civil legal aspects. *Amazonia Investiga*, 10(46), 209-216. <https://doi.org/10.34069/AI/2021.46.10.21>
<https://amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1790/2065>

23. Тетарчук І., Т. Дяків Господарське право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів, К., Центр навчальної літератури, 2019, - 208 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

Офіційний вебпортал Верховної Ради України	http://portal.rada.gov.ua
Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України	https://www.kmu.gov.ua
Офіційне інтернет-представництво Президента України	http://president.gov.ua
Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань	https://usr.minjust.gov.ua/content/free-search
Єдиний державний реєстр судових рішень	https://reyestr.court.gov.ua/
Портал юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса	http://surl.li/htbgz
Платформа Moodle	https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=2090 (7 семестр), https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=2449 (8 семестр)
Газета «Юридичний вісник України»	http://yvuv.com.ua
Судово-юридична газета	http://sud.ua
Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського	http://www.nbuuv.gov.ua
Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка	http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3
Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія	https://library.ukma.edu.ua/

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

з дисципліни «ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»

для здобувачів вищої освіти денної навчання освітньої програми
«Менеджмент» спеціальності вищої освіти «Бакалавр»

Калаченкова Катерина Олександрівна
к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права
юридичного факультету Донецького національного університету імені
Василя Стуса

Підписано до друку _____ 2023 р. Формат 60/84 1/16. Папір офсет. Печать
офсет.

Умов. друк. 1,0 арк. Умов. ізд. _____ арк. Тираж 50 екз. Замовлення № _____ .

Ціна договірна.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, 21021, Вінниця, вул.
600-річчя, 21
